

ს ი ა ნ მ ი

ნახ. გ. ლომიძისა

მორიგი ულუფის კაზნაუი

„გერმანიას ელევა რესურსები. ჰიტლერი მიმართავს გერმანიისა და მისი ვასალების უკანასკნელ რეზერვების გამოყენებას.“
გაზეთებიდან

რიბენტროპი — კარგად მოხსრიკეთ, ფიურერ, ეგები ეს კალათა კიდევ გავავსოთ.

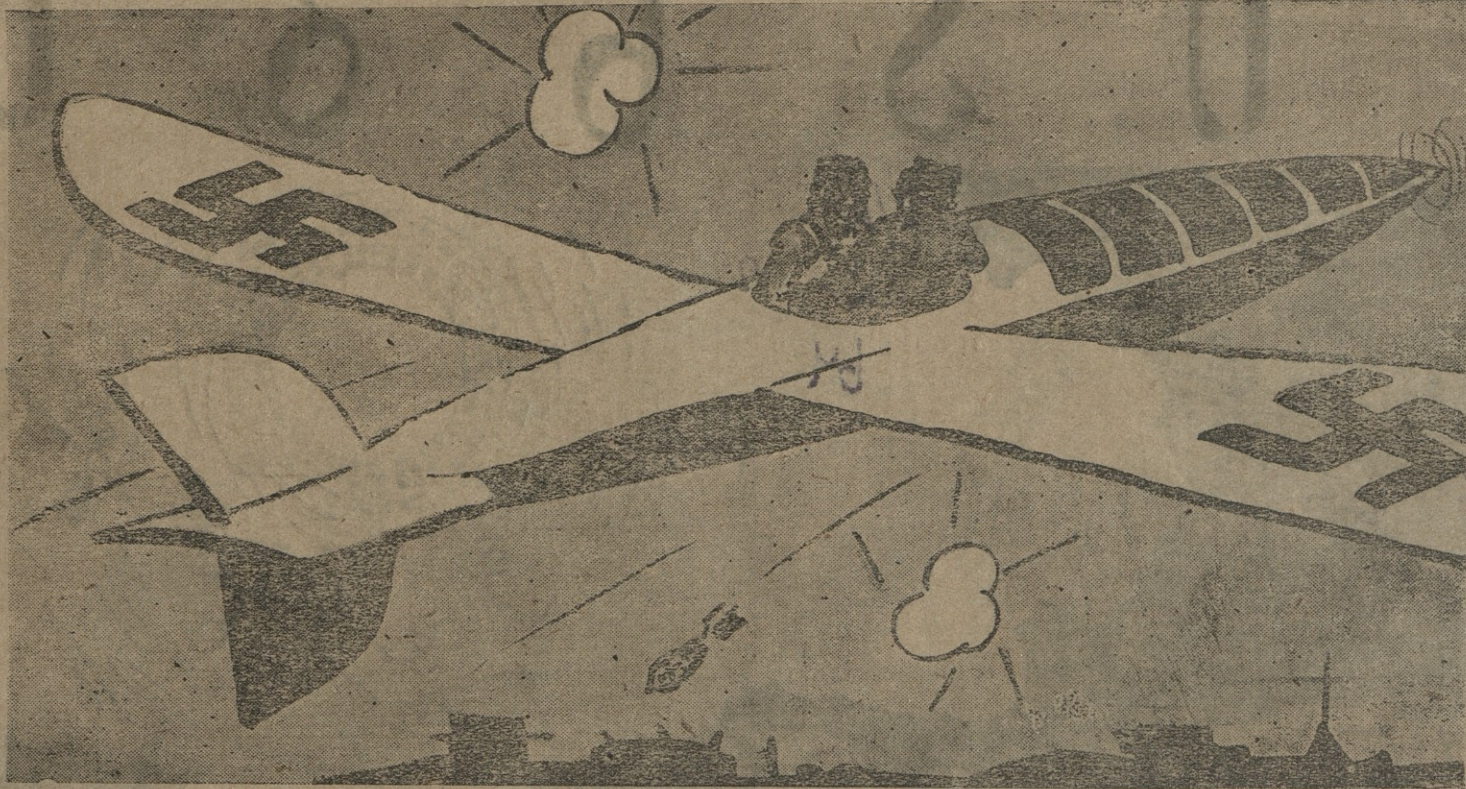
ჰიტლერი — რა ჯანდაბით გავავსებთ, როცა უკანასკნელ კასრსაც ძირი გავარდა? — ისევ ჩვენს მომმარაგებლებს — იტალიას, რუ-

მინეთს და ფინეთს უნდა მივაკითხოთ.

ნახ. ხ. ნადარეიშვილისა

შვეიცის საზენიტო არტილერიამ სოლო აუტენსი კონკურსში
თვითმფრინავს, რომელიც შვეიცის ტერიტორიაზე მიღრინავდა

— სიმაღლეს ხომ არ მოუმატოთ? ხომ გესმის, ისვრიან.
— არა, საკმაოდ მაღლა მივფრინავთ. ვერ მოგვწვდებიან. პირველად ხომ არ გვიხდება ამ ადგილებში ამ სიმაღლეზე მგზავრობა?

„თავაზიანობის კონკურსი“

„გებელსმა მოწოდებით მიმართა ბერლინის მოსახლეობას, მონაწილეობა მიიღონ „თავაზიანობის კონკურსში“. „კონკურსის“ წინაშე დასახულია ამოცანა — გამოავლინოს ბერლინის 40 მცხოვრები, რომლებიც, ომის სიძნელეების მიუხედავად, მუდამ თავაზიანი რჩებიან და სულიერ სიმშვიდეს არაშკადა აწვებენ“.

— გუშინ ძლიერ ცუდ გუნებაზე ვიყავი, გვონებ გაწყინებით კიდეც ჩემს ერთგულებს — უთხრა პიტლერმა მასთან შეკრებილ ხელქვეითებს.
— ჰაილ ფიურერი! — ყველაზე ადრე წამოიძახა გიმლერმა და გადახედა გებელსს, გერინგს და ლეისს, — ვისა აქვს უფლება ეწყინოს ფიურერის სიტყვას?
— ჰაილ ფიურერი! მართალია, მართალია! — დაეთანხმნენ გებელსი და ლეი. გერინგმა დაამთქნარა და შემდეგ თავი დალუნა ნიშნად საერთო აზრის გაზიარებისა.
— მაინც მე ვგრძნობ ხანდახან ზედმეტი მომდის, ნერვებს ვერ ვიკავებ. იმ დღეს ბრაუნინის ყურება ავეუწიე, ჩემს აპოლონასაც მანხაი ცრუბენტელა ვუწოდე, გვონებ სწებიც „უბატონივით“ არ და-მიტრევიხართ! — ნაძალადევი ლიმილით სიტყვა პიტ-ლერმა და განაგრძო. — მაგრამ თუ მე ფიურერი ვარ და თქვენ ჩემი ხელქვეითები, უფლებაც უნდა მქონ-დეს ხანდახან ყურები ავიწიოთ! ასე უნდა იყოს! თორემ არაფერი გამოვა. მე თუ ფიურერი ვარ, მე უნდა ვბრძანო, თქვენ — შეასრულოთ, მე უნდა გა-გაჯავრდეთ — თქვენ მოითმინოთ, თუ არა და თქვენ უნდა იყოთ ფიურერი, თქვენ უნდა ამიწიოთ ყურები — მე მოგიტონო...
— მართალია, მართალია! — წამოიძახა გიმლერმა. პიტლერი უცებ სახეზე წამოწითლდა. ტუჩზე დორბლები მოადგა, მაგიდაზე მუშტი ძმალავრად დაარტყა და შეწყვიტა:
— რა არის მართალი შე არამზადავ! თქვენ უნ-და ამიწიოთ ყურები და მე მოგიტონო?
ყველანი შეშფოთდნენ, დაიბნენ, შემდეგ ასეე გაბეღესა გაბედა:
— ადოლფ! განა არ იცნობ გიმლერს, ის შენი უფროსი უფლებია, სიბრძნევით მოუვიდა რაც მიჭჭარა, აბატიე!
— ჰაილ ფიურერი! მართალია, მართალია! — ისევ წამოიძახა გიმლერმა.
— კარგი, მიბატონებია, მაგრამ იცოდეთ ყველამ, შემდეგ ასეთ რამეს არ მოგიტონო...
— ბატონო ფიურერი! — სიტყვა ლეიმ — აქ ჩვენ საქმე გვექონდა უზრდელობისა და ნერვიულობის ფაქტთან...
პიტლერი ისევ წამოწითლდა სახეზე, კრებს უხერხულობა დაეტყო, მაგრამ ლეიმ სწრაფად გა-ნაგრძო:
— მე მოგახსენებთ რომ უზრდელობა და ნერ-ვიულობა ჩაიდინა გიმლერმა, რამაც ფიურერი სა-მართლიანად გააბრაზა.
— დიდა ლეი! — წამოიძახა გებელსმა — მე უკვე

შვედავინე პროექტი, თუ როგორ უნდა გვბრძო-ლოთ სარიელთა შორის, უზრდელობასა და ნერვიულო-ბას. ჩვენ უნდა გამოვავლინოთ რამდენიმე კაცი მა-ინც, რომელთაც შევჩინათ ნერვების სიმშვიდე, ზრდილობა და თავაზიანობა. გამოვავლინოთ და ეუთობრათ ხალხს: ამათ მიპაძეთო!
— კარგი აზრია, მაგრამ ძნელი შესასრულებე-ლია, სად ვიპოვებთ ასეთ სამაგალითო კაცებს, ჩვენს მესამე იმპერიაში? — სიტყვა ლეიმ.
— კარგია მაგრამ შეუძლებელია! მას შემდეგ, რაც მე გესტაპოს ვხელმძღვანელობ ჩვენს ქვეყანაში არ შემხვედრია არც ერთი ნერვებამშვიდებული კაცი! კარგია, მაგრამ შეუძლებელია! — იმეორებდა გიმლერი.
— არ გამოვაგონოთ სიტყვა: „შეუძლებელია“ ყვე-ლაფერი უნდა შესძლოთ, როცა ამის ფიურერი გიბრძანებთ. — მრისხანდ გახაცხადა პიტლერი.
— ჰაილ ფიურერი! მე თქვენი ბრძანების მორი-ლი ვარ! — სიტყვა გიმლერმა.
— არა, ასეთი კაცების პოვნა გესტაპოს საშუა-ლებით არ შეიძლება, რადგან საკმარისია გესტაპო-ელი დაინახოს მოქალაქემ და მაშინვე ნერვები აეშ-ლება, რაც გინდა მშვიდი იყოს! — სიცილით სიტყვა ლეიმ.
— შენს დანახვანდაც ნაკლებად არ ბრაზობენ, ჩემო ლეი! — შეესიტყვა გებელსი.
— მართალია, მაგრამ მე მგონია ნერვასტენიის ეპიდემიის მაინც შენი საინფორმაციო ბიურო უფ-რო ავრცელებს. — ისევ სიცილით სიტყვა ლეიმ.
— კარგი, გეყოფათ პაექრობა — შეუძლებელია მათ „ფიურერმა“ — მე ვფიქრობ საკონკურსო პერსონა-ჟების გამოიხატვა მხოლოდ გესტაპოს შეუძლია.
— ჰაილ ფიურერი! სრული ჰემშიარტებაა, მე მყავს სპეციალისტი, რომელიც ყველა ფენებს ზედ-მიწევნით იცნობს. — აცხადებს გიმლერი.
— გამოუძახე ეხლავე შენს სპეციალისტს. ვნახოთ რას გვეტყვის! — უთხრა „ფიურერმა“.
— ცხადდა გესტაპოს აგენტი.
— გიმლერი ამბობს, რომ შენ ყველა ფენებს კარგად იცნობ. მართალია? — შეეკითხა „ფიურერი“.
— ჰაილ ფიურერი! მართალია. მე ცხრანაირი პა-რიკი და ტანსაცმელი მაქვს: ხან მეშალ გამოვიწყო-ბი, ხან გლეხად, ხან ღვთაობად, ხან მოიერიშედ...
— მაშ შენ შეგიძლია ბერლინის მუშებიდან გა-მოავლინო ორმოცი ისეთი კაცი, რომელთაც შეჩინ-ნათ ნერვების სიმშვიდე და ზრდილობიანი ქცევა?
— ბატონო ფიურერი, ვერ გავხედავ თქვენთან ტყუილის თქმას, ძნელი იქნება!

მუშები ყველაზე მეტად უკმაყოფილონი არიან ახლანდელი რეჟიმის. გაიძახიან: ხელფასი მოგვიკ-ლეს, სამუშაო დღე გავვიდოდეს, არადადამიანურად გვექცევიანო, მშვიდობა ვართო, მუდამ ნერვიულო-ბენ, მუდამ ილანძვებიან.
— მაშ გლეხებში უნდა ვიძიოთ?
— ვერც მათში გნახავთ, ბატონო ფიურერი! გლეხკაცობა სულ ომშია გაყვანილი. სოფლები და-ცალიერებულია. აქა-იქ ქალებზე მიმაგრებულ მოი-ერიშეს თუ დაინახავს კაცი;
— ღვლებში რომ ვეძიოთ გვონებ ვიპოვებთ ნერვებამშვიდებულებს? — ჩაერია გებელსი — იმათ რაღა აქვთ სანერვიულო, ჯარში არ გაგყავს, წირ-ვა-ლოცვას არ ვუშლით და „აილიუის“ ძახილი ხომ ძნელი საქმე აღარაა.
— სამწუხაროდ მათშიაც ვერ გნახავთ. ისინიც წუწუნებენ: რაც ჩვენს წირვა-ლოცვაში ფიურერის ვახსენებთ ხალხში სარწმუნოებასაც სახელი გაუტყუ-დაო, აღარაფერ დადის საყდარშიო, საწირავს აღარ-ვინ გვძღვობს...
— კარგი! მოიერიშეებში ხომ მაინც აღმოვაჩენთ ნერვებამშვიდებულებს; ისინი ხომ მაინც კმაყო-ფილონი არიან: ჯამაგირი აქვთ, კვება და ცხრა ახალგაზრდა ქალი საალერსოდ! ხა-ხა-ხა!... მე ვფიქ-რობ — ისინი ისე უნდა გრძნობდნენ თავს, როგორც სამოთხეში! — სიტყვა ლეიმ.
— წარმოიდგინეთ ვერც იმათში ავარჩიეთ ჩვენ-თვის საჭირო პერსონაჟებს. მოიერიშეთა ზრდილო-ბაზე ლაპარაკი ხომ ზედმეტია, მაგრამ ნერვებამ-შვიდებულებიც კი არ ამოიჩვენა მათში. იძახიან მთელ სოფელში ზიზღით გვიცქერიან, ქალები აშკარად გვაფურთხებენო და რაც უფრო აწუხებთ მათ — ის არის, რომ ფიქრობენ ასეთ ყოფაში დიდ-ხანს არ დაგვტოვებენ. მაღი ჩვენც თრონზე გა-გვიტყუებენ და ჩვენს ცოლებს ომის ინვალიდებს მიამაგრებენო, ისინიც ნერვიულობენ.
— მაშ, შენი აზრით როგორ უნდა მოვიქცეთ? მხოლოდ შენისთანა იდიოტების იმედით ვიყოთ? — შეუყვირა გესტაპოს აგენტს ბრაზმორულმა „ფიუ-რერმა“.
— დახ, ერთადერთი გამოსავალია, ბატონო ფიუ-რერი! — უნდა დაგეყრდნოთ მშვიდი იდიოტებს.
— ამდენხანს გეტყვა, კინაღამ უკვე იმედო და-კარგეთ! — ერთხმად შესძახეს დამსწრეებმა და იქვე გადაწყდა გამოეყოთ კომისია გებელსის. ლე-ისა და გიმლერის შემადგენლობით, რომელიც წი-ნასწარ შეამოწმებს „თავაზიანობის კონკურსის“ კან-დიდატებს „მშვიდ“ იდიოტებში.

კვისლინგმა თავისი თავი ნორვეგიის პირ-
მელ ებისკოპოსად გამოაცხადა.
გაზეთებიდან

ნახ. დონისა

ვის უნახავს კვისლინგის
მსგავსი ქვეწარმავალი?
შეთვისა ვერაგმა
პროფესია მრავალი,

და დაიწყო მისდამი
ლიფირამბის გალობა.

კონტრაბანდის გატანა
ენერგება ქურდული.
შეუძლია გატენა
დაგდულ კარის ურდულის.

თვით ხალხმა — კი კვისლინგის
პრემიერად დანიშნა
„საწიმიო ჩირაღდნის“
გაჩაღებით აღნიშნა.

კაცის ენა ვერ შესძლებს
მის „გმირობის“ ჩამოთვლას,
გზას და ზერხს არ თაკილოვს,
ოღონდ ბლღამად ჩამოფქვას,

კაუჩუკის ქარხანა
მტერს რომ ჰკვებდა მარაგით,
ფერფულად იქცა, შეიქნა
ამ „ზეიმის“ ზვარაკი.

ხარფისათვის კაცს კლავდა.
ოღონდ სარფა ენახა,
და მზად იყო თუნდ ფეხით
ცხრა მთა გადაეღობა,

ალიმართა სანაცვლად
ხალხთა სახრჩობელეში,
მაგრამ მიხვდა კვისლინგი
რომ მოკლე აქვს ხელეში.

ფაშისტების ბანაკშიც
მიტომ მოიკალათა,
და იკისრა განდობა
თავის ხალხის ჯალათად.

ფონს ვერ გაღის ამ უღელით,
„ხალხი თავდასულია“,
რომ მთავარი სიმაგრე
მოუღრეკი სულია.

რომ ხალხის სულს სჭირდება
გარდაქმნა, მკურნალობა,
სახარების სანაცვლოდ
„ჩემი ბრძოლის“ გალობა.

„ფიურერმა“ გამყიდველს
დაუფასა „გმირობა“,
ფილდო მისცა „ღირსეულს“
შეუსრულა პირობა,

„გადაწყვიტა“ საკითხი,
ემშაკს გადააფურთხა
და ქორეპისკოპოსად
თავის თავი აკურთხა.

ის ჯალათის ხელობას
„ასრულებს მშვენიერად“,
და შიტლერმაც იმიტომ
დანიშნა „პრემიერად“.

რალა უჭირს! დღეიდან
ეს შიტლერის მურიცხი,
ცინიკური „მესია“, —
ორგზის კურთხეულია.

ხელქვეითმა ფიურერს
დაუფასა წყალობა,

ს. ისარჩმ

— პარტიზანებმა ჯავშნიანი მატარებელი
„აღოღო შიტლერი“ ააფეთქებო, მართა-
ლია?

- დიახ, გავიგე და ძალიან ვწუხვარ.
- რატომ?
- იმიტომ, რომ იგი იყო მატარებელი
და არა თვით შიტლერი.

არ მოხონა

ნახ. დონისა

ზაზისტი გენერალი — რალა ყველა ხელეში იჭრებით?
ჯარისკაცები — ვისაც გულში, ან თავში მოხვდა, ისინი ადგილ-
ზე დარჩნენ!

ურონის გაფეთქებანი

შპანასხმელი სურვილი

— ორიც, რა გინდოდა ვიდრე წაგოლო უკრაინიდან?
— საკუთარ თავს და თყუბს რომ წაგიღებო, ბედნიერ-
ბად ჩავთვლიდი!

(„მებრძოლი“)

მოხერხებული შვამბერგი

— მაცონო გენერალ, თქვენს მიწერებში მყოფ ჯარის-
კაცთა და თეთციერთაგან გადარჩა მხოლოდ ჯარისკაცი შვამ-
ბერგი

— ყოჩაღ! ესლავო დაუბასყო და აქ მომგვარეთ ის გმირი!

— საბჭუსართ, მაცონო გენერალ, ეს შეუძლებელია...
ი აჩამბედა სხეუბო უყრთ მთქარსებოლი აღმოჩნდა და ყუ-
ლაბო ადრე შესძლო ცყუდ ჩაშვარბოდა...

(„სტალინის დროშა“)

დააიგდა

ჯარისკაცი მიმართავს თეთცერს:

— მაცონო თბურ-ლიცენანტო, დიდსანს ვიქნებით გამაგ-
რებოლი ამ პუნქტში?

— თეთცერის ბრძანების თანახმად, — სანამ უკანასკნელი
ჯარისკაცი შეგვრჩობა!

— ჰო!.. მამ დიდი ლოდინი აღატ იქნება საჭირო!

(„სამშობლოსთვის“)

ნაკილები ეპოქები

კარლ ვეის წერილი, რომელიც მის ფონდზე დასმული შემდეგ წითლარმი- ელებს ჩაევიდათ, რბილად რომ ვთქვათ არც იმდენად გამაოგნებელი არც მისი არილი სულის განწყობილება:

„რუსები მოსვენების არ ვეძღვნები ისინი ყველაფერს ანადურებენ მძიმე არტილერიას სანაშენლო ცენტრებს. ბევრი ჩვენგანი უკვე დაიღუპა. ღმერთო ჩემო! სანამდე ვარცხლებია ასე...“

ასე ვაწყობილებს საპატიო გენერალს „შედილობა ჯარსკაცებს აღდგეთ: ვაგმარება ხელში გვიჭირავს კიდევ ერთი შტეტი და შთელი დანახის ჩვენს იტმებს. რისთვის კავასის კედლებს უკან შევიტოვებ...“ ის ბაქ-მუტი ცნობილი ენოქის შე- უსრულებელ ანდრიალ დარჩა. ვინმე კი ახალი წერილი დასწავრა:

„ამა წინად კუმბარები დავენიანს. ზოგი შავიანი პირდაპირ შუახის შენიბის შო- ხედა, ბევრი ოსტერი დაღვნიანს. ბატონ ასეულს მეთაურს ტყვეება ორივე ფილ- ტვი დაუტყრა. თუ ასე უხუტად დაუტყრეს, არც ერთი ჩვენგანი ცოცხალი არ დარჩება. ღმერთო დავენიანს...“

ამ წერილს ახალი ეპისტოლე მიემატა: „ჩვენს ასეულში ოცი კაცი დარჩა, დანარჩენები წვიდინენ, ცხადია იქ, საიდანაცადარ ბარუნდებან. როცა არსებულ მდგომარეობას უყურებენ, შინი მიყრობს, ლამის ქვებზე შევიძლია...“

ეს უკანასკნელი, მტავის სხვისი ანალოგურ წერილებს, გესტაპოლუმბა გენე- რალ შედილობა გადასცეს. — სამელობა, ჩაისის შერტყენა... წარმოთქვა გენერალმა და ბრახანვა გამო- იტხო:

„ადლის შემდეგ, ზურგში მხოლოდ ის წერილები გაიგვანოს, რომელშიც გერმანუ- ლი შერბილი ჯარისკაცის უღირველ სულს სიმტკიცეს გამოხატეს“.

„აის შედივ პარტიზანების მიერ შეკრულად გერმანულ ფსტილიონს ასეთი შინა- არის წერილები უნახეს: „გერმანო ბერბა ჩვენს საყვრ ჩინებულ მიღის. ჩვენს ასეულში ხეთი კაცი დარ- ჩა, როგორც ხედავ, წითლებს დაწინდობლად ემანდურებ. გაუმარჯოს თიდ გერმანისს შენი ფილ ნოვაკი.“

„გერმანოსი მშობი ჩვენს საყვრ ჩინებულ მიღის. ჩვენს ასეულში ხეთი კაცი დარ- ჩა, როგორც ხედავ, წითლებს დაწინდობლად ემანდურებ. გაუმარჯოს თიდ გერმანისს შენი ხანსი.“

„გერმანოსი მშობი აღბერტი ჩემი ჯავრი ნუ გვეწება, ფრიკი მოკლეს. ფრიკისხის ფე- ხენი დაუზრა, აღილი ყუმბარჩა დაღვლია. ვინც ცოცხალი დაზრით ჩვენს ასეულ- დან, წითლებს გარემოცვანი ვართ, როგორც ხედავ იმ სამშინ ანაფურთა, უფთოდ გავიმარჯვებთ და ყველანი ცოცხალი დაგვრდებით. პილი პიტერტი.“

„გერმანოსი მშობი აღბერტი“

უკანასკნელ წერილში მატობიერ, რომ მოგწერია შენი ბიძაშვილის ანოლიდის ამ- ბავი. იგი უკანასკნელი ღობს წითლების მიერ დაზრუნებულ სიფეშილ დარჩა. ერთი წუთითაც არ შეწყვეტია წინააღმდეგობა, უკანდახევისას ჩემი თვალი ვნახე მილი- ნარის ახლოს. ჩემს თვალშინ დაცვა ყუმბარის ნაშხეივეებმა კისერი მოვაღიჯა. იყა- ებ მშედ, ანოლიდის ჯავრი ნუ გვეწება თუმცა თვაი აღრა აქვს, მაგრამ ტანს სა- უხუტობლად გრინობს.“

ჩემი ნოვაკი

„გერმანოსი მშობი აღბერტი“

გერმანოსი ფილმისეკურ შიხარულად არის გერმანულეთიანს. — ნოვაკი რომ შინაფურლ დამოკიდებულეთი უნდა გადაჩრჩეს შინაურ პატრიოტობას.

ახალი ეპოქები

ნან. შ. ვახუშტისა

— წინ, იერისი... საავადმყოფოსკენი არ ძარბი ხარცველი არ დარჩეს დატყავებლი.

აპა. ბაგაძეზე სთქვი ჩაგე

ნან. ი. ვახუშტისა

ნან. შ. ვახუშტისა

ნაპარტიო სიხილი

ბერლინის ერთი სისახლის დარბაზში თავმოყრილი იყო აგრეთვეცხა ხალხი: ინ- ტელექტები, მუშები და სხვა მრავალი პროფესიის ხალხი, რომელთაც გესტაპოლე- ბის მუჯღღერებებსა და მუქარას მივიყვანა, თაქინდურლონი, მუქმარულ ფილმებო- დინენ მესამე იმპერიის ოქრობის... ითხე გველეს, რომელიც სტალინი წარმო- ეწვეა თუმცა პუბლიცის და ტირისლის წინააღმდეგ... სიმართლე იყო მოწყველობა და სიმტყე, ბილის დარბაზის კარზე ედოლევიც კი მოსწიდა. ხმა: — ასეო პილი პიტერტი! პილინი პილინი... გესტაპოლუმბა დაგვნიანს!

„დარბაზი გახვლი სიცილ-ხარხარს ატყდა. ვეგელის შემოვიდა. ხარხარზე, ცოტა ბ- იოს, შეტია, მაგრამ არ შეშინდა და წინასწარ გამზადებულ კოინდსიონ დადგმულ დაბალ საყმზე შედგა. ჩამოიარდა იყვე სიმტყე.“

— აბილენი — დაიწყო მან — თქვენ ლხია იყით თუ რისთვის მოგწოდეს აქ, ამ დარბაზში. ცხადია იყით ფურერის ახალი ბრძანებებს მანარის შესახებ მოწყვეტის, ტირისის და პისიზმის გერმანისა — ჩვენს ქვეყანაში. ჩვენში მოსმეთ ყველაფე- რი ის რაც არ უნდა მოხდეს, ჩანარბი ამავეც არ უნდა ვაიყო — ცრებო — და მო- ყველობა არ იყოს გვემთ? მალოი ლეზროის წყალობით და ფურერის შთავასარ- ლობით მალო დაგვირბით მაღლს ქვეყნისა და გავერბინეთ არიულ რეიშის. თქვენ მოგვეტოვთ მზებულნი იქ, სადაც მოსახრებთ! თქვენ შეიძლება იყითით — რომის მიხედება ის ყველაფერიო — სულ მაღლს შთასტულებს ფურერტი ამ დაპირებას და სა- შევალებას მსაქმეს ყველა არილს — იუს ბენდინერი და შიარული, პილი პიტერტი. — ხა, ხა, ხა! — გაიძინა დარბაზში მუერრეგული ხარხარი, რომელიც ნახეარ სათავს გაგრძელდა.

ეს უკვე აღარ იყო ნაშალოდევი, გავიაროლი სიცილი, ნამდილი, სლი, გამანდ- გურებელი სიცილი იტინოლენს ყველანი, ვინც ერთხელ კიდე მოსმინა ბოდე ფიუ- რერის მიერ მსოფლიოს დამონების შესახებ, იმ „ფურერის“ მიერ, რომელმაც უფს- კილის პარს მოიყვანა მილი გერმანიადა ხალხს ვლოვად ვიღებოდა ცხოვრება.

ვერუსი ღიბანს იდეა ვაქმინებელი სიცილმა პირველხანად ვახარა. ყველამ შე- ასრულა ჩემი ბრძანებათ, მაგრამ თანდათან დაიკებეს ცილი ოგაშიო დამსწრეთი გუ- ლან ხარხარში.“

— დასწყევლოს ეშპება, — ფიქრობდა ვეგელს, — ჩვენ პისიზმი აგვიხლები და ხალხს სიცილი დაეკულებს, მაგრამ ჩვენ ხომ ნამდილი სიცილი არ მოვიტოვებ! — და როცა ვეგელს დარბაზიდან ვიღებდა, თავში უფუტუნებდა ახალი იდეა სიცილის გარტოობის დაწყების შესახებ.

დონ-პადრო

შუპკიშეპადნი

ფრანკოის პარს სწრება რომ ვიხილვის აბივივილი! დანიშნის უნდა მალო მიხედება ზავი გერმანისა და ნარე- ვის შინს.

— ვაგო, კასლინგეს პრემიერად დანიშნის შემდეგ გერმანისა და ნარევეის შორის ზავი ჩამოვირბინებო? — არასტობის. შეუღლებელი! — როგორ, ავი კვლობი პიტერის ურნაპაროლი მიანა? — მგ იხი კვლობს არ ვეკვლობს. მგ ვაზობ ფსაისტური გერმანისა და ნარევეის ხალხს შესახებ.

რესტორანი „იტალია“ მდინარე ტიბროს გადა-
წყურებს. მისი გერანდის სვეტებს ტალღები ეშაპუ-
ნებთან.

მდიდრულად მორთულ პირველხარისხოვან რეს-
ტორანის მუდმივ კლიენტებთან „ნეალქევის“ სე-
ნიორკაბი.

აქ იმართება მთავრობის ბანკეტები, როცა ბერ-
ლინიდან რომს ეწვევიან პატარა თუ დიდი „ფიუ-
რერები“.

ახლაც აქ, რესტორანის აივანზე, ერთი ასეთი
ფიურერის საპატრიცეზოლო სადილი გაუმართავთ.

აივანის კედლებს იტალიის გენიალური მხატვრე-
ბის საუკეთესო ნიმუშები ამკობენ, როგორცაა
ლენარდო და ვინჩის, მიქელ ანჯელოს და რა-
ფაელის სურათები, რომელთა შორის ცენტრალურ
ადგილზე პიტლერისა და მუსოლინის პორტრეტები
ჰკიდია, შესრულებული ვილაც უცნობი მხატვრის
მიერ. ასე გვეგონებათ, თითქოს კედლები დაღვრე-
მილი, გამოიყურებოდნენ გენიალურ შემოქმედთა
ასეთი შეურაცყოფისათვის. აქედან მოსჩანს ტირე-
ნის ზღვა და ტიბროს ნაპირებზე გაშენებული ზე-
თისხილის ჰალეები.

აივანის ქვემოდან ნაგები გადაღიან მდინარის
მეორე მხარეს, აქვე აქირავებენ ნაგებს სასეირნოდ.
აქვე იაფფასიანი სასადილოა, სადაც თავს იყრიან
უმუშევრები, მენაგები, მეთევზეები და „წერილ-
ფეხა“ მოხელეები.

— ბატონებო, დღეს ჩვენ ბედნიერები ვართ, —
დაიწყო მორიგი სადღეგრძელო იტალიური გაზეთის
— ილ სოლე — ს რედაქტორმა კვატო ბატონებო, —
ჩვენ შორის იმყოფება ძვირფასი სტუმარი, გერმა-
ნელი გაზეთის „დას გლეჯერი დი მგრევილ“-ის რე-
დაქციის წარმომადგენელი, გერმანელი უდიდესა
მწერალი ბატონი ხელიპ ყლაპენბერგი. მე მიინდა
ვადღეგრძელო მისი სახით ჩვენი მოძმი გერმანია,
რომელიც დანტეს თქმით, ისეთივე მზეა ქვეყნიერე-
ბისათვის, როგორც იტალია. დაე, ეს ორი მზე, იტა-
ლია და გერმანია უნათებდეს მუდამ ქვეყნიერებას.
ჰაილ ფიურერ პიტლერი! ეს ლებე დოიხლანდ!

ხელიპ ყლაპენბერგმა სამადლობელი სიტყვა წარ-
მოსთქვა. პირველ ყოვლისა ბატონებს შენიშნა
იმის გამო, რომ მას იგი იტალიაში სტუმრად
თვლის. არ მოეწონა ისიც, რომ ქვეყნიერების მზედ
პირველად მან იტალია დაასახელა, მეორედ გერ-
მანია.

— რა ჩემი საქმეა ვილაც დანტემ რა სთქვა. მე
მისი არაფერი წამიკითხავს. „დეკამერონის“ ავტორს
კარგი რა უნდა ეთქვა გერმანიაზე? „ილ სოლე“-ს
ერთ თანამშრომელს სიცილი წასკდა. ბატონებო
მას თვალები დაუბრიალა.

ხელიპს მათთვის ყურადღება არ მიუქცევია.
ის პიტლერის პორტრეტს მიაჩერდა.

— აი, ეს კი ჩვენი ფიურერის ნამდვილი პორტ-
რეტია, შესანიშნავად შესრულებული. ალბად ავტო-
რი ცნობილი მხატვარი იქნება! — იკითხა მან.

— დაიბ ცნობილია! — მიუჯო ბატონებო და
სახე გაუფითრდა. გაიფიქრა, ვი თუ გვარი შემე-
კითხოსო. იგი შეეცადა ყლაპენბერგის შენიშვნებ-
საგან თავი გადაერჩინა.

— ბატონებო ყლაპენბერგ, — გთხოვთ. მამა-
ტიოთ უნებლიე შეცდომა: ცხადია, გერმანია მუდამ
პირველი მზე იყო ქვეყნიერებისათვის და მუდამ
პირველი იქნება და თუ მე მაინც პირველად იტა-
ლია ვახსენე, ეს აიხსნება უბრალო ჩემი ჩვეულებით.
და მან „არაგუმენტად“ მოიყვანა იტალიელი ხალხის
ჩამორჩენილობა. იტალიელთა ჯერ კიდევ გერ-
მანიის პირველობას. ჩვენ კი, მესვეურებს, გვიბე-
და ჯერ კიდევ ანგარიში გაუწიოთ მათ, დარწმუნე-
ბული იმეში, რომ ხეალ ისინი შეიგნებენ. მაგალი-
თისათვის მან მოიყვანა თავისი წერილი „ილ სოლე“-
ში, დაბეჭდილი, რომელშიაც იგი მიმართავდა იტა-
ლიელ ხალხს, რათა გერმანიისათვის მიეცათ ყვე-
ლაფერი, უკანასკნელი ლუკმაც კი გაეღოთ, რადგან
ამის მოთხოვნა საერთო ინტერესი.

„იტალიელს შეუძლია იშინიშლოს, ეს არაფერია,
იგი იშინიშლოს გაუტლებს, გერმანიისათვის კი იშინ-
შილი აუტანელია“. და იგი „ასაბუთებდა“ თავის
აზრს: „იტალია მზის ქვეყანაა, — ჩვენს ქვეყანაში
მზე მთელი წლის განმავლობაში ანათებს. მზე კი
ისეთი საშუალებაა, რომ ადამიანის ორგანიზმს
მციროდენ ვიტამინებსაც კი აყოფინებს“.

ახლა თქვენთვის გასაგებია. ბატონო ყლაპენ-
ბერგ, თუ რატომ დევსევი უნებლიე შეცდომა ჩემს
სიტყვაში“.

დასრულა მან და ყლაპენბერგს დამნაშავეს თვა-
ლებით შეხედა.

ყლაპენბერგის სახეს დაცინვის ღიმილი გადა-
ეფარა:

— „რას იზამ, ჩემო კარგო, ამბობენ ჩვეულება
რჯულზე უმტკიცესიაო. მომავალში კი ეცადეთ,
რომ რჯული ჩვეულებაზე უმტკიცესი გქონდეთ!“

იგი წამოადგა, არტისტული პოზა მიიღო და დამ-
სწრეთ განუტებდა, რომ კითხულობს. ლექსს იტა-
ლიაზე. დასსწრენი „აღფრთხილებით“ შეხვდნენ მის
წინადადებას. მისი „ლექსიდან“ მოგვყავს მხოლოდ
ერთი ტაქტი:

გერმანიის დროშის ქვეშ იტალიის ბედია,
სხვა აზრი კი თქვენ შორის ეინმეს გაუტებია?
ჩვენ მივიღებთ ყველაფერს, რაც კი მას აბადია,
გერმანია თუ კი ჰყავს, ნუ ექნებათ დარდია...
ამის შემდეგ ბატონებო სადღეგრძელოები გა-
ნაგრძო.

პიტლერი თრჯერი აღდგარძელეს, დალიეს სადღე-
გრძელოები მისი გადაცვილი მშობლებისა, ნათე-
საგებისა, მისი პაპისა და დიდებისა. დალიეს მი-
ნისტრებისა და გენერლების სადღეგრძელოები და
ბოლოს თამადად ღვინით სავსე ჭიქა აიღო და კუ-
რადღება ითხოვა.

შეზარბოშებული ყლაპენბერგი უკანსტეკს უკან-
ნებდა და ბატონების სიტყვებს არც კი ისმენდა.

— ბატონებო, ახლა კი ჩვენ უნდა ვადღეგრძე-
ლოთ ჩვენი დღე, — ბატონებო ყლაპენბერგს გადა-
ხედა, რომელიც ამ დროს ამოქნარებდა.

ყველა წამოადგა.

— წასვლას ამირებთ?.. ძალიან კარგი! წავიდეთ.
მეც მოსვენება მიინდა... თქვენ სარგებლობთ ჩემი
თავმდაბლობით... არც ასე შეიძლება. ყოველდღე
ჭეიფი... ხა-ხა-ხა.

იგი წამოადგა.

— ბრძანდებოდით, ბატონო ყლაპენბერგ, ჩვენ
ისი, დორეს საპატრიცეზოლოთ... — მიმართა ბატო-
ნებო მას.

— ჰა, თქვენი დღე, ბენიტო მუსოლინი? ხა-ხა-
ხა... ურიგო: კაცი მგონი არ უნდა იყოს... მითომაც
არ აკლებს ჩვენი ფიურერი მას ყურადღებას. მე მას-
თან ხშირად დავდივარ. ხა, ხა, ხა, ამალამ სახლშიაც
გესტუმრები. დავლით მისი სადღეგრძელო. — და
მან სახე ქიქა დსცალა და ბარბაცით მოშორდა
სუფრას.

გერანდა დაცარიელდა.

ყლაპენბერგი და ბატონებო ნაგებისაკენ გაეშურ-
ნენ.

— აქეთ, ბატონებო, აქეთ, ჩვენი ნაგი გელოდე-
ბათ „იტალია“, „იტალია“, გერმანიელებს მხოლოდ
„იტალია“ ასეირნებს.

— მობრძანდით, ბატონებო, მობრძანდით, „გერ-
მანია“ წყლისქვეშა ნაგი. „იტალია რა არის მას-
თან შედარებით.

ასე ებატებოდნენ მათ მენაგები. ყლაპენბერგს
რასიულმა გრძობამ უკარნახა „გერმანიით“ ვაზე-
ირნება. ბატონებო მიუხედა მას და უკნობ მენაგეს
თვალთ ანაშნა. რამდენიმე წუთის შემდეგ მენაგემ
ნაგი ნაპირს მოაცილა და მდინარის ტალღებში შე-
აცურა. ყლაპენბერგი და ბატონებო თვალწარმტაც
პეიზაჟს ათვალიერებდნენ და თანაც საუბრით ერ-
თობოდნენ. მენაგე მათთვის „სასამოკინო“ სიმღე-
რებს მღეროდა და თანაც გამახვილებული ყურბ-
დლებით უსმენდა მათ.

— აჰა, ახლა კი ჩემს ხელში ხართ, ფაშისტო
გერმანელი და ჯაშუშო იტალიელი. — გაიფიქრა
მენაგემ, რომელმაც ნაგი ქალაქს დააშორა და ისეთ
ადგილას მიაგდო, სადაც სასეირნოდ არავინ და-
ლიდა.

— სადა ვართ? — იკითხა ყლაპენბერგმა.

ბატონებო გარშემო მიმოიხედა.

— რატომ აქეთ წამოგვყავან შე ოხერო, შე-
ნა? — გაბრაზებით მიმართა მან მენაგეს.

— ნუ ილანძლებით, ბატონო. წამოგიყვანეთ იქ.
სადაც საჭირო იყო თქვენი წამოყვანა.

— როგორ თუ საჭირო იყო? აქეთ ხომ სასეირ-
ნოდ არ დადიან?

— როგორ არ დადიან? თქვენისთანები ხშირად
მოგვყავს ხოლმე.

— ახლაც დაგბრუნდეთ და მე შენ გიჩვენებ!

— არა, ბატონო, უმჯობესია ახლა მიჩვენოთ...

ბატონებო მენაგესკენ წაიწია. მენაგემ ელვის-
სისწრაფით ჯიბიდან რეოლოგერი იძრო და მზის
სხივებზე აათამაშა.

— ხელები მალა! — გაისმა მენაგის ბრძანება.

ოთხი ხელი თითქოს ჰაერში გადმოეკიდა.

— თქვენ, ბატონო კვატო ბატონებო, კარვად
გიცნობთ. თქვენი წერილები წაკითხული. მაქვს.
თქვენ ურჩევთ იტალიელ ხალხს იშინიშლოს, —
რადგან ჩვენი ქვეყნის მზის ქვეშ ადვილი ასატანი
ყოფილა იშინიშლი. გეთანხმები, ბატონო ბატონე-
ნი. ჩვენ მშვიდი ხალხი ჩვენი ქვეყნის მზეს მაინც
ვერ მოვიცილებით. თქვენ კი მაძლრებს მზე არ
გესაჭიროებათ. თქვენ წყლის ქვეშაც კარვად
იცხოვრებთ, გთხოვთ ბატონებო, თვითონ დარწმუნ-
დეთ. დრო აღარ ითმენს, გთხოვთ!.. ორი სენიორი
მულმოდრეობიანი შესთხოვნდნენ მენაგეს სიცოცხ-
ლის შენარჩუნებას.

ტირენის ზღვაში მზე ჩადიდა. ტიბროსის ტალ-
ღებს კი ზღვისკენ მიჰქონდათ ორი ქუდი (გერმა-
ნული და იტალიური), რომელთა ბატონები მენა-
გეს ბრძანების მიხედვით ალბათ შეუდგენ „წყალ-
ქვეშა ცხოვრებას“. ნაგი ერთ ადგილს ჭანაობდა,
მენაგე უტყვიდა. ღამის სიბნელეს, რომ შეიშინებოთ
ხელობაზე ხელი აეღო და განეგრძო მისთვის ჩვე-
ული პერქვეშელი რეოლოგების ცხოვრება.

სანდრო მული

ნეალქევის ექონობი

ნახ. ა. კონეხვისა

„კროკოდილიდან“

— ჩვენი მხიარული პროგრამის შემდეგი ნომერი იქნება — პატრიცეზულ ჰანსის კუბოს
სამარეში ჩაშვება, ჯაზ ექსტენტრიკის აკომპანიმენტით! ძვირფას მიცვალებულს შევხვდეთ
ტაშის კვრით!

ნახ. ბერუჩაშვილისა

გუშაბი (ქურდ ფარისკაცებს) — ნუ გეშინიათ ბიჭებო, გამოიტანეთ თუ კი რამ ღარჩა საწყობში ხვრელს მე თითონ ამოვაშენებ. მხოლოდ პირობა არ დაივიწყოთ — მესამედი ჩემია.

ნერვების ეკონომია

ბერლინის ერთერთ სასურსათო მალაზიის წინ დგას მომხმარებელთა გრძელა რიგი. ჩამომხმარნი, სახეგაფთორებულნი, ნაღვლიანი თვალებით უცქერიან დიასახლისები კარებზე ჩამოკიდებულ დიდ ბოქლომს. ზოგი მათგანი ბუზულუნით საყვილურს აცხადებს გამყიდველის დაგვიანებაზე, ზოგი მის უხეშობაზე უამბობს გვერდზე მდგომს, ზოგიც მოუთმენლად კითხულობს: გუშინდელივით ხელცარიელს ხომ არ გავგისტუმრებენო.

— უკვე შეუძლებელია, — აცხადებს ახალგაზრდა ქერა დიასახლისი, — უკვე აუტანელია, კვირაში ერთხელ ძლიერ ელირსები ადამიანი ან ბოლოკის ფრის, ან ქარხნის ერზაცს და მისი მიღებაც დროზე არ შეიძლება.

— ნერვები დაიწყებარეთ ფრაუ გრეტა, — ამწვიდებს მას უფრო ხნიერი ფრაუ ბერტა, — შეიძლება დღესაც არაფერი იყოს ამ მალაზიაში, მაშინ სხვა ქუჩაზე წასვლა და რიგში ახლად ჩადგომა მოგვიწევს, ამიტომ მოთმინებით აღიჭურვიეთ, განა არ იცით, რომ ნერვების ეკონომიაზე მიგვიჩივებთ გებელსი?

ამ სიტყვებზე თვით ფრაუ ბერტა მწარედ იღიმება, დაკვირვებული ადამიანი აშკარად შეამჩნევს, რომ მისი „დამწვიდება“ იგივე შენიღბული პროტესტია პიტლერის შვირით და სისხლიანი რევიმის წინააღმდეგ, მაგრამ ისე გამოხატავს ამ პროტესტს, რომ იქვე, გვერდით გატრუნული გესტაპოელი არ დაეჭვდეს მის „ქეშპირიტ არიელობაში“. გრეტა კი ამ წინადახედულებას ვერ იჩენს და ნერვიულად მიუგებს:

— ნერვები? როგორ უნდა დავიმწვიდო ნერვები? — განა ნერვები ჩვენ გვემორჩილება? ქმარი ფრონტზე მყავს, სამი ძმა ფრონტზე მყავს, მათგან დიდიხანია, რაც არაფერი ვიცი. უკანასკნელად სამი თვის წინ მივიღე ქმრის ბარათი, მწერდა მხოლოდ სიბინძურის, შიმშილისა და მკებნარების შესახებ, როგორ დავიმწვიდო ნერვები?

ეს სიტყვები თითქმის ჩუროჩულით უთხრა გრეტამ — ბერტას, მაგრამ საუბრის ტონი მაინც დაიჭირა ატუხულმა გესტაპოელმა.

— თქვენ პოლიციაში მოგინდებათ წამობრძანება ფრაუ, გთხოვთ გამოემეტო.

— პოლიციაში? რათა? — განცვიფრებით ეკითხება სახეგაფთორებულ ახალგაზრდა დიასახლისი.

— იქ უფრო დალაგებულად შეგიძლიათ ილაპარაკოთ ნერვების შესახებ.

— გეფიცებით, მე მხოლოდ საკუთარ ნერვებზე ვსთქვი, მე ხომ არ მოთქვამს, რომ გებელსი არამხალაა, ან ფიურერი სისხლისმსმელია, ან გერინგი ქურდაა მეთქი? განა არ ვიცი, რომ ეს აკრძალულია?

— აი, საქმეც მაგალია, რაკი ნერვების შეკავება არ შეგიძლიან, მაშასადამე, სწორედ ასე იტყვადი.

— არ მოთქვამს.

— „არ მოთქვამს, არ მოთქვამს“, — გააჯავრა გესტაპოელმა. — მაშ სხვაგვარად როგორ იტყვებდი, თუ მოთმინებიდან გამოსული გერმანელი ხარ? ან იქნებ უკანადაც იტყვადი, რომ ნერვები — დაიბნეოთ მათგან და დაიბნეოთ მათგან.

— რას ბრძანებთ, მე გერმანელი ვარ, ნამდვილი გერმანელი ქალი.

— მაშ წამოიყვით.

რამოდენიმე წუთის შემდეგ ფრაუ გრეტა ჩვენებს აძლევს პოლიციაში გადბორილ გამოძიებულს.

— მაშ თქვენ აცხადებთ, რომ ნერვები დასუსტებული გაქვთ?

— დიას, ჰიო, ძლიერ დამისუსტაა.

— მაშასადამე, თქვენ შეგნებულად დაგირღვივით ფიურერის მიერ დაკანონებული გეგმა.

— რის გეგმა, რას ბრძანებთ?

— ნერვების ეკონომიის გეგმა.

— ფიქრადაც არ მომსვლია ასეთი რამ, ნერვები თავისთავად მომეშალა.

— სისულელია. ნერვები თავისთავად არ იშლებიან, ნერვები იშლებიან მაშინ, როცა ადამიანი გრძობს, რომ მას ჩავრავენ და ამაზე ბრძობს.

— რას ბრძანებთ, როგორ გავბრძობდეთ, განა არ ვიცი, რომ ამისთვის ჩვენში ისჯებიან?

— სტყუით, თქვენს ანკეტაში სწერია, რომ მხიარულებას ერიდებით, არ ცეკვავთ, არ მღერით, არ იცინით, ამას მხოლოდ გაბრაზებული ადამიანი იზამს, გაბრაზებული ადამიანი კი, მხოლოდ პესიმისტი და შეთქმულების მონაწილე იქნება.

— არა, ჰერ, შეიბრალებთ ჩემი პატარა შვილები, ჩემი ოჯახი.

გამომძიებელი მაგიდაზე შეიღვსა სკემს და ხმაუფილად მიუგებს:

— ჩვენ მეორე ბრალდებაცა გვაქვს თქვენს წინააღმდეგ.

— რა ბრალდება? ღმერთო ჩემო, მე არაფერი დამიზავებია.

— მაშ ის რა იყო, რომ ამას წინადადო არიულ კინოსიანსზე, არც ერთხელ არ გააცივიათ? ამის შესახებ თქვენმა მეზობელმაც კი წაგჩურჩულათ: — გაიცინე, უხერხულია. შეგინწავებო, რა უპასუხეთ თქვენ ამაზე?

— მე ეგ ამბავი არ მახსოვს. — სინანულის კილოზე მიუგებს გრეტა.

— მე კი კარგად მახსოვს, — თქვენ უპასუხეთ: — ომის დაწყების შემდეგ დამავიწყდა სიტყვილი. რას ნიშნავს ეს თუ არა შეთქმულებას? განა ქეშპირიტი არიელი ასეთ რამეს იტყვის? განა ეს იმის დამამტკიცებელი არ არას, რომ თქვენ ფიურერის ბრძანებას საბოტაჟს უწევთ? განა ეს იმას არ ნიშნავს, რომ თქვენ უარყოფთ გებელსის განკარგულებას — ოპტიმიზმის განმტკიცების შესახებ?

— ასე არ მოდიქრია, გთხოვთ მიიღოთ მხედველობაში.

მოთმინებიდან გამოსული გამოძიებელი ღრიალებს:

— კმარა, მხედველობაში მიღებულია მხოლოდ ის, რომ სათანადო მუხლს მიიღებს ყველა ის, ვინც არიული ოპტიმიზმის ფრონტს გაეცემა.

და ფრაუ გრეტა გამოძიებელს სათანადო დასკვნის შემდეგ სათანადო ხნით — სათანადო საკონცენტრაციო ბანაკში მიჰყავთ.

უიზ დიდი თვალეზი აქვს

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

„პიტლერის მოადგილე ნორვეგიაში ტერბოვენი გრძნობს, რომ ამ ქვეყანაში მას გამოცლილი აქვს ნიადაგი. ტერბოვენმა თავის სასახლის წინ ხეები მოაჭრეინა, რადგან ყველგან პარტიზანები ელანდებო.“

ნახ.გ. ლომიძისა

ტერბოვენი — შეიპყარით, მოჭკალით!
მსახური — ნუ გეშინიათ, თქვენო ბრწყინვალეზავ, ეგ პარტიზანი არ არის, მაგ ხესაც მოვაჭრეინებ.